

BILAGA
Uppdatering av Översiktsplan
Haninge kommun
2011

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

---

1. INTRODUKTION	4
2. ÖVERSIKTSPLAN	6
INLEDNING	6
ÖVERSIKTSPLANENS MÅL & SYFTE	6
MARK & VATTENANVÄNDNING	7
VENDELSÖ – GUDÖ	7
VENDELSÖMALM	7
NORRBY	8
VEGA, KOLATORP OCH HERMANSTORP	8
JORDBRO	9
KUST & SKÄRGÅRD	9
HANINGES BEFOLKNING	10
MARKÄGOFÖRHÅLLANDEN	11
PLANER & STRANDSKYDD	11
NATUR & GRÖNSTRUKTUR	11
BEBYGGELSEUTVECKLING	12
ARBETSPLATSER & NÄRINGSLIV	12
TRAFIK & KOMMUNIKATIONER	13
TEKNISK FÖRSÖRJNING	13
ENERGISTRATEGI	14
MILJÖ- OCH RISKFAKTORER	15
3. KUSTPLAN	15
BEBYGGELSE	19
KOMMUNIKATIONER	19
MILJÖ- OCH RISKFAKTORER	19

4. FÖRDJUPAD ÖVERSIKTSPLAN FÖR ORNÖ	20
5. SÄRSKILDA SAKOMRÅDEN	21
KLIMAT	21
TRAFIK	23
VINDKRAFT	25
KRÖS	26

1. INTRODUKTION

Bakgrund

Översiktsplan 2004 för Haninge kommun antogs av kommunfullmäktige 2005-02-07. Denna plan utgör sedan dess tillsammans med Kustplan (antagen 2002) och två fördjupade översiktsplaner FÖP Ornö (antagen 2001) och FÖP Årsta (antagen 1990) Haninge kommuns översiktsplan. Efter att dessa dokument antagits har en del förändringar inom planeringen samt mål och visioner skett över tid. I samband med att Översiktsplanen aktualitetsprövades (lagkrav enligt Plan- och bygglagen) framkom att innehållet i huvudsak var aktuellt med undantag för FÖP Årsta och att Översiktsplanen även i fortsättningen kunde utgöra stöd för planläggning och bygglovsprövning. Under arbetet med aktualitetsprövningen växte dock insikten fram att en ny ÖP var aktuell att ta fram. I vetskap om att en sådan process brukar ta cirka 4-5 år så frambringades också idén att de befintliga 4 dokumenten, som tillsammans utgör Haninges översiktsplan och kommer så göra fram till dess en ny ÖP är klar, var i behov av att uppdateras upp varför förslag till uppdrag om ett mindre revideringsarbete också förelades KS/KF. Det är resultatet av detta uppdrag som redovisas i denna bilaga.

Revideringsarbetets organisation och genomförande

Arbetet har letts av en *fullmäktigeberedning* bestående av Sven Gustafsson (M), ordf., Anna Melker (MP), Tommy Lundin (FP), Carin Flemström (S), Christer Erlandsson (S), John Lind (V), Joachim Krylborn (KD) och Lena Vilmar (C). *Projektgruppen* har utgjorts av Erik Andersson KSF Översiktsplanerare, Rune Andersson KSF Näringslivsstrateg, Kent Lindgren KSF Trafikplanerare, Frida Nordqvist KSF Klimat- och miljöstrateg, Malin Löfgren KSF Kommunekolog, Björn Oliviusson KSF Vattenstrateg och Hans Lindberg KSF Planeringsledare samt en medhjälpare Monika Stefanicki.

Sammanfattande i de *fem arbetsgrupperna*: KRÖS (Klimatrelaterade risker för Ras, Översvämning och Skred), Vindkraft, Klimat, Trafik samt FÖP Årsta) har varit tjänstemän från projektgruppen. Grupperna har även bemannats med tjänstemän från Stadsbyggnadsförvaltningen. Intentionen med fyra av dessa fem arbetsgrupper har varit att ta fram separata texter som belyser Haninge kommuns nuvarande inriktning och avsikt vad gäller planering och utvecklingen inom sakområdena. I arbetsgruppen FÖP Årsta har syftet varit att utreda om det är lämpligt och möjligt att upphäva planen då den i aktualitetsprövningen (Dnr KS 226/2008) bedömdes i huvudsak vara inaktuell. Ett stort antal tjänstemän från KSF, SBF, KOF samt SMOHF har deltagit i arbetet med att läsa igenom samtliga ÖP-dokument i syfte att hitta felaktigheter och sådant som är inaktuellt.

Det material som inkommit från genomläsningen och från arbetsgrupperna har sammanställts och analyserats av arbetsgrupperna och projektgruppen.

Beredningen har vid sina möten diskuterat såväl innehållet i uppdateringsbilagan som den kommande processen med att planera hur arbetet med en ny ÖP skall bedrivas och vad processen skall inriktas på. Arbetet med ny ÖP bedöms kunna inledas i början av 2012 och ny Översiktsplan skulle då finnas klar och antagen innan årsskiftet 2015/2016. Arbetet med revideringen har i detta avseende varit till stor nytta då det kan sägas fungerat som en förstudie inför arbetet med ny ÖP. En hel del material och många frågeställningar kommer föras vidare till processen med ny ÖP.

Läsanvisning

Då de fyra gällande huvuddokument (ÖP2004, Kustplan, FÖP Ornö och FÖP Årsta) som tillsammans utgör Haninge kommuns översiktsplan redan finns vitt spridda och använda så besluta-

des att det enklaste (och förhoppningsvis mest pedagogiska) är att inte föra in förändringarna i dessa, utan istället ta fram en uppdateringsbilaga som innehållsmässigt följer samma struktur som gällande ÖP-dokument och under respektive kapitel/avsnitt tillföra text om vad som där bör ändras/beaktas. Så långt möjligt finns referensinformation med hänvisning till andra dokument . För läsaren av översiktsplanedokumenterna är tanken att man parallellt med att läsa något avsnitt i huvuddokumenterna också läser samma avsnitt i bilagan och på så sätt får en heltäckande och uppdaterad beskrivning av Haninge kommuns intentioner inom det aktuella området.

För kapitel 2 - 4 så finns först en rubrik som beskriver vad som uppdateras, därefter följer den uppdaterade texten.

I kapitel 5 så beskrivs de fyra sakområdena Klimat, Trafik, Vindkraft och KRÖS. Då underlagsmaterialet till dessa sakområden är relativt nytt och tillkommit efter att ÖP-dokumenterna antogs så har tillfört material från dessa fått ett eget utrymme och inte infogats i befintliga ÖP-dokumentens struktur.

2. ÖVERSIKTSPLAN

INLEDNING

Fördjupad översiktsplan (FÖP) Årsta samt planering för Årsta havsbad

FÖP för Årsta är inaktuell och befanns också så vara i samband med Aktualitetsprövningen i juni 2010. Planen som är från 1990 har under lång tid varit inaktuell och används därför inte heller i praktiken av vare sig politiker eller handläggande tjänstemän. Det bedöms dock inte föreligga någon anledning att bedriva en särskild upphävandeprocess utan planen bör därför upphävas i samband med att ny Översiktsplan tas fram och antas.

För de sydvästra delarna i FÖP Årsta, det vill säga i området Årsta havsbad så beslutade kommunstyrelsen 2004-05-24, § 127 att upprätta ny detaljplan. Programmet var ute på samråd under mars-april 2005 och godkändes av kommunfullmäktige 2005-10-10.

Därefter har arbetet med att ta fram detaljplanen pågått i flera omgångar och samråd genomförts samt utställning vilken skedde både under hösten 2009 och våren 2010 varefter planen skall upp för antagande i KF 2011-10-17.

Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen RUF5 2010

I stycket ”Haninge i regionen” beskrivs RUF5 2001. En ny RUF5 för det regionala utvecklingsarbetet, RUF5 2010 har framtagits och antogs i Regionplanenämnden i juni 2010. Den nya RUF5 2010 bygger vidare på RUF5 2001 och dess struktur. RUF5 2001 fokuserade mest på fysiska frågor medan nya RUF5 2010 har ett större helhetsperspektiv och beskriver relationen mellan hållbar utveckling och en socialt sammanhållen region (Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen, RUF5 2010).

Klimatstrategi för Haninge kommun

Kommunen har 2010 tagit fram en Klimatstrategi i syfte att minska energianvändningen och använda energi på ett smart och effektivt vis. För att gynna hållbar utveckling är fokus på energi och klimat prioriterat. (Klimatstrategi för Haninge kommun, Dnr: KS 124/2009). Läs mer om strategin och kommunens klimatambitioner i bilagans kapitel 5. KLIMAT.

Cykelplan

En ny cykelplan antogs av kommunen den 7/6 2010. (Se cykelplan 2010 på Haninge kommuns hemsida, Revidering av Haninge kommuns cykelplan 2010, Dnr: SBN 31/2009).

ÖVERSIKTSPLANENS MÅL & SYFTE

Ny Plan – och bygglag (PBL)

En ny Plan- och bygglag gäller från och med den 2011-05-02. En förändring är att texterna rörande Översiktplanering numera återfinns i kapitel 3 istället för 4 och texterna rörande Detaljplanering i kapitel 4 istället för som tidigare i kapitel 5.

(Se ny PBL 2011, <http://www.riksdagen.se/webbnav/index.aspx?nid=3911&bet=2010:900>)

Norrby Gärde

Vid exploatering av Norrby Gärde bör åtgärder vidtas för att inte försämra vattnet vid Drevviken. Förutsättningarna för exploatering har förändrats eftersom det finns ett behov av att sjön avlastas från utsläpp av enskilda avlopp (Detaljplanprogram för Norrby, Dnr Plan 2007:62) Vid kommande exploatering av bostäder och fastigheter längs Drevviken är det viktigt att tänka på följderna från bebyggelsen runt sjön och Nynäsvägen, väg 73, eftersom större fosformängder uppkommer i samband med detta. (Tyresån, Åtgärdsprogram 2010-2015, Dnr: KS 32/2010). Kommunfullmäktiges mål ställer krav på att samtliga vattenförekomster i Haninge skall senast 2021 ha en god ekologisk och kemisk status, vilket innebär för Drevviken att nuvarande belastning måste minskas samtidigt som området Norrby Gärde och Norrby utvecklas och exploateras för ny bebyggelse. Detta blir en stor utmaning i kommande planeringsarbete för både Norrby gärde men också för Vegastaden och centrala Handen då dessa områden avvattnas via Norrby gärde till Drevviken.

VENDELSÖ - GUDÖ

Kommunfullmäktige beslutade 2007 att tillsätta en beredning med uppgift att ta fram ett utvecklingsprogram för Vendelsö med betoning på bebyggelseutveckling. Vendelsö utvecklingsprogram antogs i juni 2010 och avgränsar sig till Vendelsömalm, Vendelsö och Gudö. Utvecklingsprogrammet utgör underlag för kommande detaljplaner. (Vendelsö utvecklingsprogram, Dnr: KS 95/2010)

VENDELSÖMALM

Kommunfullmäktige beslutade 2007 att tillsätta en beredning med uppgift att ta fram ett utvecklingsprogram för Vendelsö med betoning på bebyggelseutveckling. Vendelsö utvecklingsprogram antogs i juni 2010 och avgränsar sig till Vendelsömalm, Vendelsö och Gudö. Utvecklingsprogrammet utgör underlag för kommande detaljplaner. (Vendelsö utvecklingsprogram, Dnr: KS 95/2010)

NORRBY

I Översiktplanens kartor beskrivs de blå fälten som "Förändringsområde, verksamheter". Norrby gärde är inte bara ett framtida verksamhetsområde eftersom det planeras tillkomma även bostäder på gärdet. Eftersom planeringsförutsättningarna för Norrby området har förändrats med tiden har ett detaljplanprogram för hela Norrby framtagits, exklusive Norrby gärde som istället föreslås hanteras i planlägningsarbetet kopplat till trafikplatsen på väg 73, Trafikplats Vega. Norrby detaljplanprogram antogs av kommunfullmäktige 2010-11-13 (Detaljplan Norrby, Dnr: SBN 62/2007). I programmet föreslås detaljplanläggningen av Norrby indelas i fem etapper och den första föreslås bli den norra etappen. I Norrby detaljplanprogram finns ett nytt verksamhetsområde beläget längs Gudöbroleden, norr om Torfastleden.

Delar av Norrby Gärdeområdet är detaljplanlagt sedan länge. Nya detaljplaner skall tas fram i samband med att planeringen av ny trafikplats på väg 73 tas fram. Exakt omfattning och innehåll

i dessa kommande detaljplaner är oklart likväl hur och om de gamla detaljplanerna kommer kvarstå eller upphävas. Läs mer om Norrby Gärde under rubriken MARK OCH VATTENANVÄNDNING tidigare i detta kapitel.

VEGA, KOLARTORP OCH HERMANSTORP

Vega

Kommunstyrelsen beslutade 2005-02-21 § 36 att ta fram ett program för detaljplanläggning av Vegastaden.

Programmet är en fördjupning av tidigare framtaget utvecklingsprogram för Vega - Norrby, antaget av kommunfullmäktige 1997.

Samråd kring programförslaget ägde rum våren 2006 och därefter har arbetet med ett flertal detaljplaner påbörjats varav två har antagits av totalt 6 planerade.

Programmet(och detaljplanerna) syftar till att utveckla den centrala delen av kommundelen Vega i Haninge kommun, Vegastaden. Området ingår i den nya regionala kärna som den regionala utvecklingsplanen för stockholmsregionen, RUF 2010, bedömt lämplig att utveckla i Haninge. I Vegastaden planeras för ca 3000 nya bostäder (cirka 10 000 invånare) samt service och arbetsplatser i en miljö med goda stadskvaliteter. Utbyggnaden av området kommer att ske successivt.

Grundläggande för utvecklingen av Vegastaden är en ny pendeltågsstation i området. En pendeltågsstation med kvartstrafik och 20 min restid till Stockholms innerstad samt ca 3 min till Haninge centrum förväntas stärka områdets attraktivitet samt sörja för en stor andel resande med kollektivtrafik. Även en ny trafikplats med anslutning till väg 73 är en förutsättning för att förtätningen av kommundelen ska kunna genomföras. Ambitionen är att Vegastaden ska erbjuda ett varierat boende med närhet till naturen, goda kommunikationer, nära till arbetsplatser, samt god tillgång till allmän och kommersiell service. (Se Program för Vegastaden september 2006, antaget i KF 2006-09-18 § 105)

Kolartorp

Kommunstyrelsen har 2002-10-21 § 189 beslutat att detaljplan skall upprättas för Kolartorp. Planeringen har pågått sedan dess och etapp 1 har vunnit laga kraft och etapp 2 har antagits. Planläggningen för den tredje och sista etappen pågår och beräknas antas 2012. Detaljplanens syfte är i huvudsak att, i enlighet med tidigare upprättat program, skapa möjligheter att förtäta området med bostäder, bygga ut kommunalt vatten och avlopp och förbättra vägstandarden. En grundläggande planeringsförutsättning är att områdets karaktär så långt det är möjligt ska behållas.

Hermanstorp

Kommunstyrelsen har 2010-11-01 § 193 beslutat att detaljplan skall upprättas för Hermanstorp. Den preliminära tidplanen räknar med en antagen detaljplan hösten 2012. Detaljplanens syfte är i huvudsak att i enlighet med tidigare upprättat program skapa möjligheter att förtäta området med bostäder, bygga ut kommunalt vatten och avlopp, förbättra vägstandarden och tillskapa en eller två förskoletomter.

Utvecklingsprogram Jordbro

Kommunfullmäktige beslutade 2004-02-09 § 6 att tillsätta en beredning för framtagande av ett utvecklingsprogram för Jordbro. Programmet syftar till att utifrån en helhetssyn belysa Jordbros utvecklingsmöjligheter både som bostadsort och som etableringsort för näringslivet. Fokus är på den fysiska miljön det vill säga att ta fram förslag på åtgärder i den fysiska miljön som bidrar till en minskad segregation. I programmet behandlas centrums utvecklingsmöjligheter, trafiksystemet med säckgator, hur den fysiska uppdelningen av bostadsområdena och företagsparken kan överbryggas, Jordbros entréer, om ytterligare bebyggelse är lämplig och hur Jordbros grönområden kan länkas samman med naturlandskapet runtomkring.

Utvecklingsprogrammet antogs av KF i maj 2006 (Jordbro utvecklingsprogram 2006, Dnr KS-plan 15/2005).

Politisk Vision för Jordbro

Kommunfullmäktige beslutade 2011-06-13 att anta en Politisk vision för Jordbro samt att upphäva tidigare inriktningsbeslut att med anledning av Jordbro utvecklingsprogram flytta centrum till området i och kring pendeltågsstationen. Visionen innehåller utöver en vision om det framtida Jordbro även ett handlingsprogram för Jordbro 2015 med fem inriktningar. Dessa inriktningar är Attraktiva bostäder, Livskraftigt näringsliv, handel och service, Kreativt och meningsfullt Jordbro, Toppmodern skola samt Ett tryggt Jordbro. (Politisk vision för Jordbro, Dnr KS 19/2011).

Skolor i Jordbro

Det pågår byggnation av en ny skola i Jordbro som skall ersätta både Blockstensskolan och Lundaskolan. Skolan byggs på samma fastighet som före detta Blockstensskolans och beräknas stå klar 2012.

Skolverksamheten på Jordbromalmsskolan har beslutats upphöra från och med höstterminen 2011.

KUST & SKÄRGÅRD

Dalarö

Kommunfullmäktige gav 2006-11-20 i uppdrag att det skulle hållas en utvecklingsdialog på Dalarö och att en så kallad Ortsanalys skulle tas fram som resultat av denna dialog.

Denna dialog kallad Dalarödialogen har pågått under hösten 2007 och våren 2008 tillsammans med framförallt boende i Dalarö och resulterat i *Ortsanalys Dalarö*, vilken antogs av KF i juni 2009. Ortsanalysen beskriver Dalarö utifrån tre teman, dess fysiska avseende som plats, dess funktion som livsmiljö och slutligen hur orten förhåller sig till sin omgivning. Ortsanalysen ger en heltäckande, och väl förankrad bild av hur Dalarö skall stärkas och utvecklas som den attraktiva ort den redan idag är.

En viktig och avgörande del med utvecklingsdialogen har varit en stor medborgarsamverkan vilket har resulterat i att det finns en väl underbyggd analys om hur de vill att Dalarö skall utvecklas. Bland annat så vill Dalaröborna att det byggs fler bostäder, dock utan att påverka naturvärden negativt samt att utformningen av de nya husen inte ska ändra ortens karaktär utan passas in i nuvarande miljö. (Ortsanalys Dalarö KS 96/2006)

Vattenledning

Haninge kommun har anlagt en ca 23 km lång sjöledning för dricksvatten mellan Berga/Vitså och Dalarö. Syftet är att skapa en långsiktigt hållbar vattenförsörjning till Dalarö. Arbetena har i huvudsak pågått mellan september 2010 och oktober 2011. Den nya vattenförsörjningen öppnar möjligheten för att utveckla orten Dalarö genom att planlägga och bygga fler bostäder.

Årsta havsbad

Kommunstyrelsen beslutade 2004-05-24, § 127 att upprätta ny detaljplan för området Årsta havsbad. Programmet var ute på samråd under mars-april 2005 och godkändes av kommunfullmäktige 2005-10-10. Därefter har arbetet med att ta fram detaljplanen pågått i flera omgångar och samråd genomförts samt utställning vilken skedde både under hösten 2009 och våren 2010.

Planen skall upp för antagande i KF 2011-10-17.

Planens huvudsyfte är att bevara de kulturhistoriska värdena i området samt att skapa förutsättningar för att lösa rådande vatten- och avloppsproblem på ett långsiktigt hållbart sätt.

HANINGES BEFOLKNING

Sedan ÖP2004 antogs i feb 2005 har befolkningsciffrorna förändrats varför texter och diagram i kapitlet ersätts med nedanstående material.

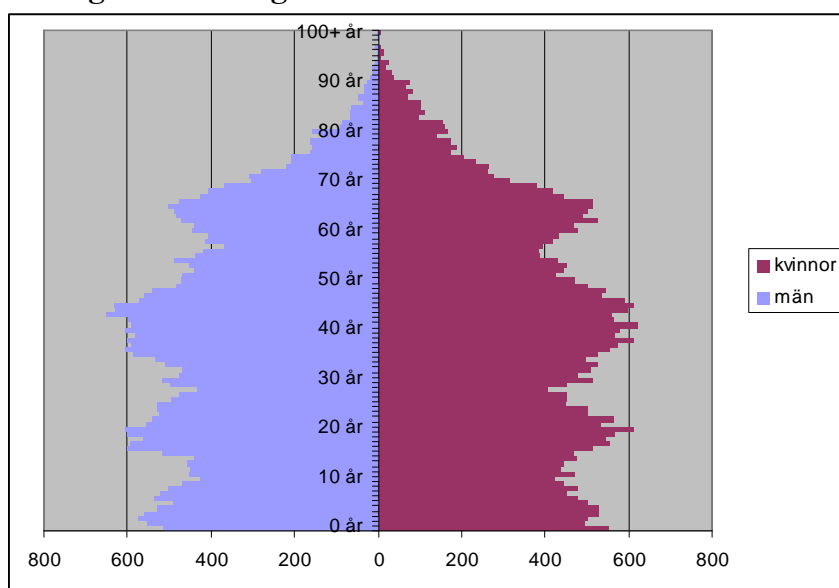
Haninges befolkning

I Haninge bor drygt 77 000 människor. Under 2000-talet har Haninges befolkning ökat med nästan 8 500 personer, och sedan 1950 är ökningen nästan 68 000 personer.

Den mest dramatiska befolkningsökningen skedde under sextioalet, på bara tio år tredubblades befolkningen från 15 812 personer 1960 till 46 098 personer 1970. De senaste åren har befolkningsökningen legat kring 1 000 personer om året.

Befolkningsutveckling enligt kommunen

Haninges befolkning 31 december 2010

Kommunens befolkningsprognos pekar på en ökning av antalet ålderspensionärer med nästan 30 procent fram till 2020, samtidigt som antalet barn i grundskolåldern kommer att öka med ca 20 procent. Antalet tonåringar i åldern 16-19 år kommer att sjunka med ungefär 5 procent.

Haninge har en relativt ung befolkning jämfört med länet som helhet. 26 procent av Haninges befolkning är under 20 år, jämfört med 24 procent i länet. 14 procent av invånarna är över 65 år, att jämföra med 15 procent i länet och 18 procent i riket.

Vega är den kommundel som har störst andel barn och ungdomar, 34,5 procent av befolkningen är yngre än 20 år. Störst andel pensionärer finns på Utö, där är 25 procent av befolkningen över 65 år.

Befolkningsutveckling enligt RUFSS

I Regional Utvecklingsplan 2010 för Stockholmsregionen (RUFSS) presenteras två alternativa befolkningsprognoser, Låg och Hög.

Alternativ Hög innebär att befolkningen i länet ökar i samma takt som på 1960-talet eller under åren 2000-2010.

	2010	2030 Låg	2030 Hög
Haninges befolkning	77 054	88 000	100 000

Arbete och pendling

I Haninge finns nästan 24 000 arbetstillfällen. 10 400 personer pendlar till Haninge, och 13 600 både bor och arbetar i kommunen. 22 900 personer bor i Haninge men arbetar i någon annan kommun, oftast Stockholm.

MARKÄGOFÖRHÅLLANDEN

Allmänt om markägoförhållanden och kartans aktualitet. Den aktuella kartan gällde vid 2004. Markägoförhållandena har ändrats sen dess och ändras ständigt. Bland annat har kommunen köpt mark i området Vega strax norr om Handen. I samband med bildandet av nytt naturreservat på del av fastigheten Ektorps 2:3 vid Tornberget år 2010 så köpte kommunen hela fastigheten. (Beslut om inrättande av Rudans och Tornbergets naturreservat, Dnr: KS 126/2009). Kommunen har även gjort ett större markförvärv norr om järnvägen i Hemfosa.

PLANER & STRANDSKYDD

Ett förtydligande vad gäller sidan 37 i rutan för politiska riktlinjer "Förslag till förändring inom riksintresset Tyresta, Åva, se kartan." Den kartan som det syftas till finns på sidan 38.

På sidan 35 finns en karta som visar ett naturreservat, dock står det naturskyddsområde, vilket inte är korrekt.

NATUR & GRÖNSTRUKTUR

Skyddad natur

Tornberget och Rudans naturreservat invigdes i Haninge den 11 september 2010. (Beslut om inrättande av Rudans och Tornbergets naturreservat, Dnr: KS 126/2009)

Eftersom Tornberget och Rudan har tillkommit som naturreservat finns nu ytterligare ett antal naturreservat, 17 stycken varav 6 på fastlandet. (Beslut om inrättande av Rudans och Tornbergets naturreservat, Dnr: KS 126/2009)

Nyckelbiotopsinventering

Haninge kommun har gjort en nyckelbiotopsinventering på egen mark under 2010 och har fått resultatet 38 nyckelbiotoper på 125 hektar samt 73 naturvärdesobjekt på 189 hektar (Skogstyrelsen, Skogens pärlor 2011). På sidan 46 i Översiktplanen 2004 står det om nyckelbiotopsinventering, det som ska tilläggas är även de naturvärdesobjekt som har inventerats 2010.

BEBYGGELSEUTVECKLING

Tätortens randzon

Tätortens randzon innefattar tätortsnära områden som har eller bedöms komma få en stark efterfrågan på helårsbostäder. Områdena har ofta både undermåliga gatunät och en VA-försörjning som är otillräcklig. Områdena används ofta för närrekreation av tätortsbefolkningen och är områden som på sikt är tänkta för tätortens expansion där det krävs avvägningar mellan bevarande och exploatering samt reservation för framtida ledningsdragningar, gatunät samt serviceanläggningar etc. varför tillkommande bebyggelse måste prövas i detaljplan.

Nya bostäder inom våra tätorter.

I Gudö är planen att skapa möjligheter för att upprusta vägsystemet och bygga ut vatten samt avlopp. Det ska också skapas förutsättningar för de som bor där året runt och en förtätning av bostäder ska även ske. Fritidshusbebyggelsen ska bevaras eftersom det är ett ökat antal permanentboende i Gudö (Detaljplan Gudö, Samrådshandling 2007-06-19, Dnr Ks-plan 42/2004)

ARBETSPLATSER & NÄRINGSLIV

Alby

Detaljplanen (Dnr: PLAN 2005/10) för företagsområdet Albyberg etapp 1, antogs i KF 2011-06-13. Albyberg syftar till att bli den nya företagsstaden i Haninge med fokus på hållbar stadsutveckling. Albyberg ligger cirka 1,5 km från Haninge centrum, längs väg 73 sydost om trafikplats Jordbro. Albyberg området syftar till att ge mer plats åt företag, ett så kallat verksamhetsområde. Området ska vara väl utformat med byggnader och gator. Tanken är att det ska byggas mot hållbar stadsutveckling och locka verksamheter mot ekologisk hållbarhet (Haninge kommun, *Albyberg – ny företagsstad i Haninge*, 2011).

Campus Haninge vs Regionala stadskärnan Haninge

Campus Haninge är en del av utvecklingsplanen för regionala kärnan. Campus Haninge tillhör den mest centrala delen i Haninge. Det finns ett utvecklingsprogram för den regionala kärnan Haninge som antogs av KF 2011-02-07 § 8, där Campus Haninge beskrivs närmare. Campus Haninge har inte längre samma innebörd som det står att läsa om i Översiktplanen 2004, idag är det en del av den regionala stadskärnan Haninge med ständig utveckling av bebyggelse, infrastruktur, handel och näringsliv, livsmiljö, befolkning samt utbildning och forskning (Utvecklingsprogram för den regionala stadskärnan Haninge 2011)

Norrby Gärde

Vid exploatering av Norrby Gärde för en blandning av arbetsplatser och bostäder bör åtgärder vidtas för att inte försämra vattnet vid Drevviken. Kommunfullmäktiges mål ställer krav på att samtliga vattenförekomster i Haninge skall senast 2021 ha en god ekologisk och kemisk status, vilket innebär för Drevviken att nuvarande belastning måste minskas samtidigt som området Norrby Gärde och Norrby utvecklas och exploateras för ny bebyggelse. Detta blir en stor utmaning i kommande planeringsarbete för både Norrby gärde men också för Vegastaden och centrala Handen då dessa områden avvattnas via Norrby gärde till Drevviken. En ny trafikplats är planerad på väg 73, Trafikplats Vega, med tillkommande vägar över Norrby Gärde, samt ny dragning av Nynäsvägen på västra sidan om trafikplatsen (Stadsbyggnadsförvaltningen, 2010-06-30, Dnr PLAN 2006/21)

TRAFIK & KOMMUNIKATIONER

Trafiksäkerhetsprogram

Ett nytt Trafiksäkerhetsprogram 2010 antogs i Kommunfullmäktige den 2011-10-17 (Trafiksäkerhetsprogram för Haninge 2010, Dnr: SBN 50/2010) och avser perioden 2011-2015 med målår 2020. Inget trafiksäkerhetsprogram har funnits sedan Trafiksäkerhetsprogrammet för 2001-2003 löpte ut!

Flyg

I den regionala utvecklingsplanen för stockholmsregionen, RUF 2010, beskrivs att det råder en stor brist på flygfältskapacitet för det så kallade allmänflyget i regionen. Allmänflyg definieras som allt lätt flyg inklusive kommersiellt flyg, t.ex. affärsflyg, privatflyg, skolflyg, hjälpflyg och sportflyg. I utredning gjord på uppdrag av Regionplanenämnden, Kommunförbundet Stockholms län och Länsstyrelsen föreslås att två lägen bör reserveras i länet, en i norra delen och en i södra delen. Här föreslås fyra olika platser prövas varav Haninge kommun är ett alternativ för lokaliseringssprövning av en ny framtida allmänflygplats, till skillnad från inriktningen i den gällande översiktsplanen som säger att kommunen inte skall medverka till att ett nytt flygfält anläggs inom kommunen.

Väg 73, Nynäsvägen

Motorvägen (väg 73) är färdigbyggd hela vägen ned till Nynäshamns kommun och den sista etappen av väg 73 mellan Älgviken och Fors, invigdes 2010-12-04 (Trafikverket, *Väg 73, Älgviken – Fors*, 2011)

Askfatshamnen

Det i kartan, tillhörande kapitlet, utpekade nya läget för en ev framtida hamn i Askfatshamnen Dalarö är inte längre aktuellt och kommer därför tas bort i kommande arbete med ny ÖP.

Planskild korsning i Håga

Det i kartan, tillhörande kapitlet, utpekade läget för en ev framtida planskild korsning med järnvägen i höjd med Håga är inte längre aktuellt och kommer därför tas bort i kommande arbete med ny ÖP.

Vattentäkter

Vattentäkter som försörjer fler än 50 personer eller har ett uttag på mer än 10 m³ per dygn ska vara registrerade som livsmedelsanläggningar med egenkontrollprogram. Kolatorp är taget ur bruk och är därför inte aktuellt (Sveriges geologiska undersökning, *Miljömålsuppföljning av grundvattnen i kustområden – statusbeskrivning och diskussionsunderlag 2006*)

Gudö, Vendelsö, Brandbergen, Handen, Vega och Jordbro samt Västerhaninge får sitt vatten från Norsborgs vattenverk som ägs och drivs av Stockholm Vatten. Vattnet pumpas från Norsborg via Högdalen och Skogås. Till Haninge kommer vattnet in i Vega. I Norra Haninge finns två vattentorn, Handens vattentorn. Tungelsta och Krigslida får sitt vatten från vårt egna vattenverk Pålamalm. Dalarö får dricksvatten levererat från vårt eget vattenverk på Dalarö. Abonnenter på Muskö får vatten från vårt eget vattenverk i Ludvigsberg (Haninge kommun, *Dricksvatten*, 2010).

Vattenskyddsområden

Det finns ett 20-tal vattenskyddsområden varav kommunen är huvudman för fem.

Avfall

En ny avfallsplan 2010 har framtagits i samarbetet mellan SRV, Salems kommun, Haninge kommun, Nynäshamns kommun, Botkyrka kommun och Huddinge kommun. Planen antogs i Kommunfullmäktige den 2011-10-17 (*Förslag på avfallsplan*, 2010, Dnr KS 148/2009)

Utgångspunkt för målen i planen är bl.a. nationella miljö kvalitetsmål, nationell avfallsplan och EU:s avfallstrappa. Huvudmålen i planen är Återanvändning, Återvinning, där materialåtervinning prioriteras före energiutvinning, Återvinning av matavfall till biogas och växtnäring och Farligt avfall samt Rätt sorterat för återvinning.

Sandemar grustäkt

Sandemarsläkten som används för Dalarös vattenförsörjning är avslutad på grund av dålig kvalitet på vattnet i kommunens brunnar (VAS-rådets rapport, *Dricksvattenförekomster i Stockholms län, prioriteringar för långsiktigt skydd*, 2009)

Ekeby bergtäkt

Texten om Ekeby bergtäkt gäller inte längre. År 2004 och 2006 gjordes en ansökan om öppnande av bergtäkt på fastigheten Ekeby som har avslagits eftersom trafiklösningar till läkten och alternativa läktlokaliseringar inte har utretts och att läkten ifrågasätts utifrån behov. Ansökan om läktstillståndet gäller 3 miljoner ton berg och en verksamhetstid på 15 år. Ansökan avslås sammanfattningsvis eftersom kommunen expanderar i närområdet och miljö och hållbarhet står i fokus för samhällsplaneringen (Kommunstyrelseförvaltningen, *Remissyttrande: Ansökan om läktverksamhet Haninge kommun*, 2010)

Torvtäkter

Det finns idag ingen torvtäkt i Haninge. Avslutade torvtäkter har vanligen omvandlats till skog, åkermark eller sjöar. Dock ska torvtäkten Hanvedsmossen återställas.

Jordbro kraftvärmeverk

2010 färdigställdes ombyggnaden av Jordbro fjärrvärmeverk till ett nytt modernt kraftvärmeverk som nu levererar el utöver fjärrvärme till Haninge och Tyresö kommuner samt Älta i Nacka kommun. Den nya anläggningen eldas bara med biobränsle. Både el och värme produceras och det gör att energin i bränslet utnyttjas så effektivt som möjligt. Energin som produceras i värmeverket avger nästan ingen koldioxid och det går att använda fler olika biobränslen. Ett av dem är så kallad returträflis som görs av gamla plankor, lastpallar och rivningsträ från byggindustrin. Det nya kraftvärmeverket värmer cirka 33 000 villor och förser 6 500 hushåll med el under ett år.

Klimatstrategin

Kommunen har 2010 tagit fram en Klimatstrategi i syfte att minska energianvändningen och använda energi på ett smart och effektivt vis. För att gynna hållbar utveckling är fokus på energi och klimat prioriterat. (Klimatstrategi för Haninge kommun, Dnr: KS 124/2009) Visionen för Haninges klimatstrategi är att energianvändningen i Haninge år 2050 kännetecknas av att den är smart och förnybar. Det finns fyra kärnstrategier; Att använda förnyelsebar energi, att använda energi på ett effektivt sätt, att använda mindre energi och att aktivt samarbeta med andra aktörer på nationell och lokal nivå. (Haninge kommun 2010, Klimatstrategi för Haninge kommun 2010, SMARTA Haninge: **S**trategier för **M**iljövänligt **A**vfallshanterande, **R**esande, **T**ransporterande och **A**nvändande av energi. Läs mer om strategin och kommunens klimatambitioner i bilagans kapitel 5. KLIMAT)

MILJÖ- OCH RISKFAKTORER

Hästar

I sydvästra delen av Haninge kommun har Runstens gård tillkommit sedan 2004. Denna anläggning har ridhus, två gräs- och grusträningsbanor och en 4 kilometer lång terrängtrittbana på den ca. 80 hektar stora fastigheten. Det som har skett är alltså en utökad hästverksamhet och planer finns för en ny skola (Program för Runsten KF 2001-02-07 § 7)

Hästpolic

En ny hästpolic har tagits fram inom kommunen. Syftet är att klargöra hästens roll för landsbygdsutvecklingen och ekonomin i kommunen. Hästnäringen är en av de största branscherna i Haninge och därmed sysselsätter den åtskilliga personer med sina 120 hästföretag och ca. 2000 hästar (Haninge kommun 2009, *Hästpolic*, Dnr KS 201/2009)

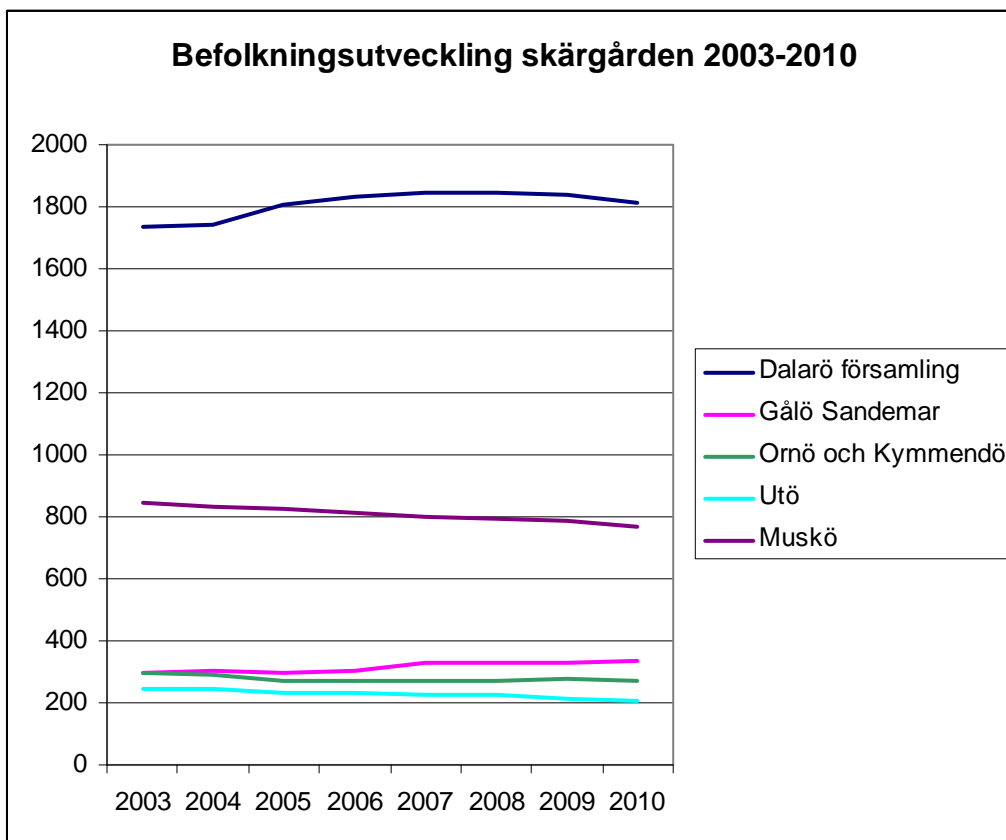
3. KUSTPLAN

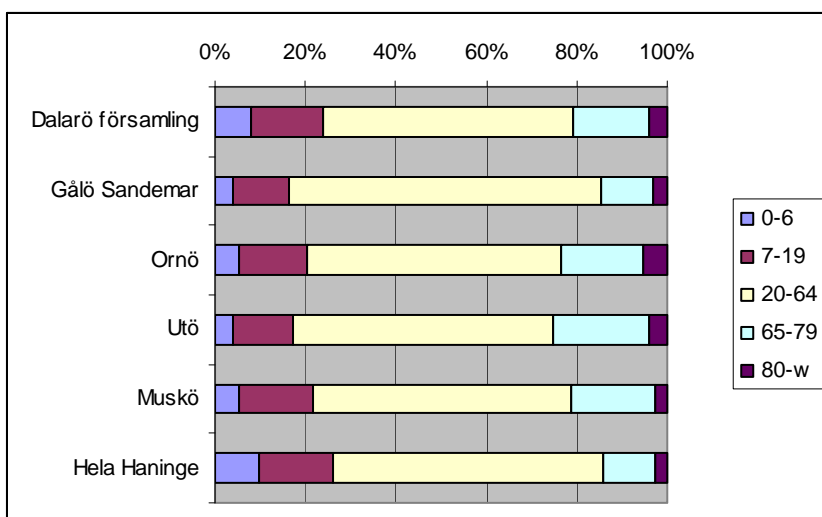
Sedan Kustplanen antogs i maj 2002 har befolkningssiffrorna förändrats varför texter och diagram i kapitlet ersätts med nedanstående material.

Befolkning

I Haninges skärgård bodde det vid slutet av 2010 ca 3400 personer, en siffra som minskat marginellt sedan 2003.

Åldersfördelningen är viktig att beakta i planeringen eftersom den säger mycket om det framtida behovet av barnomsorg, skola och äldreomsorg.

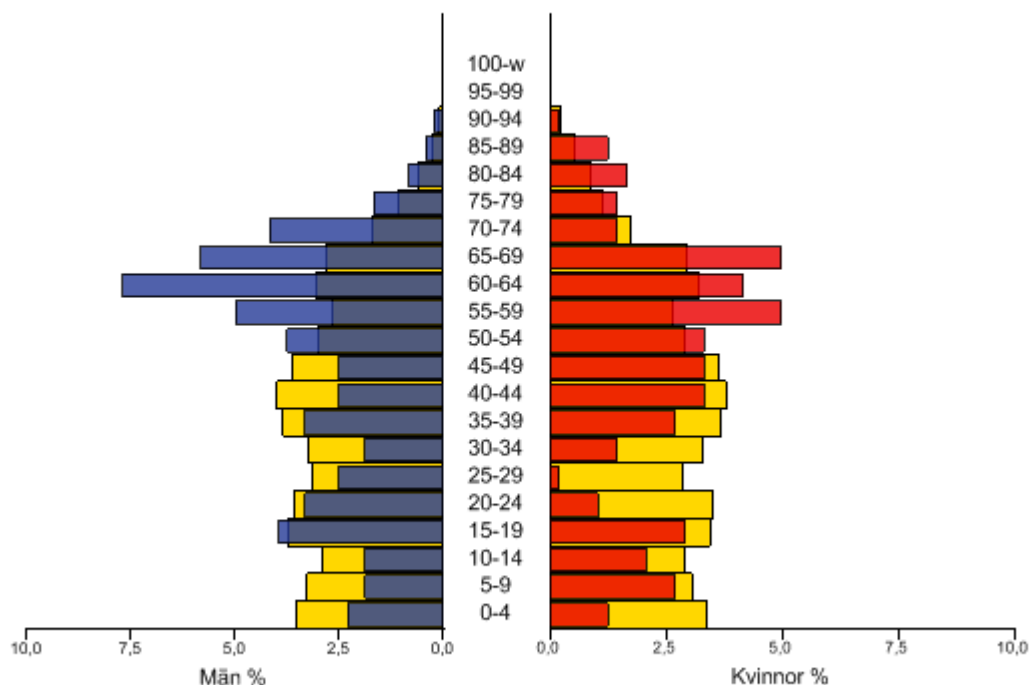

Här kan konstateras att andelen barn i Dalarö församling ligger relativt nära kommungenomsnittet, men de andra öarna ligger långt under, framförallt vad gäller yngre barn.

I hela skärgården har antalet yngre pensionärer, i åldern 65-79 år, ökat med hela 60 procent sedan 2003, medan alla andra åldersgrupper har minskat något. Majoriteten är dock fortfarande i arbets-

för ålder, 20-64 år. Över hälften av befolkningen i skärgården är över 50 år (i hela Haninge är den siffran 32 procent) vilket pekar på att det kan bli större problem framöver.

I befolkningspyramiden ser man att personer under 50 år saknas i skärgården, med undantag för en liten grupp i åldern 15-20 år. Detta betyder att det kommer få nya barn till skärgårdsskolorna, om inte familjer med skolbarn flyttar in. Den stora gruppen mellan 50 och 70 år kommer att bli (har blivit?) stora hemtjänstkonsumenter. För att locka yngre människor att flytta in och skaffa barn behövs arbetstillfällen och lämpliga bostäder.

Förvärvsarbete

I planområdet bor ca 1700 förvärvsarbete, och det finns ca 1000 arbetstillfällen i området. För att mäta antalet arbetstillfällen i befolkningen i ett område kan man använda sig av begreppet självförsörjningsgrad, vilket är antalet arbetstillfällen i området delat på antalet förvärvsarbete som bor där.

Självförsörjningsgrad

2008

Gålö Sandemar 43 %

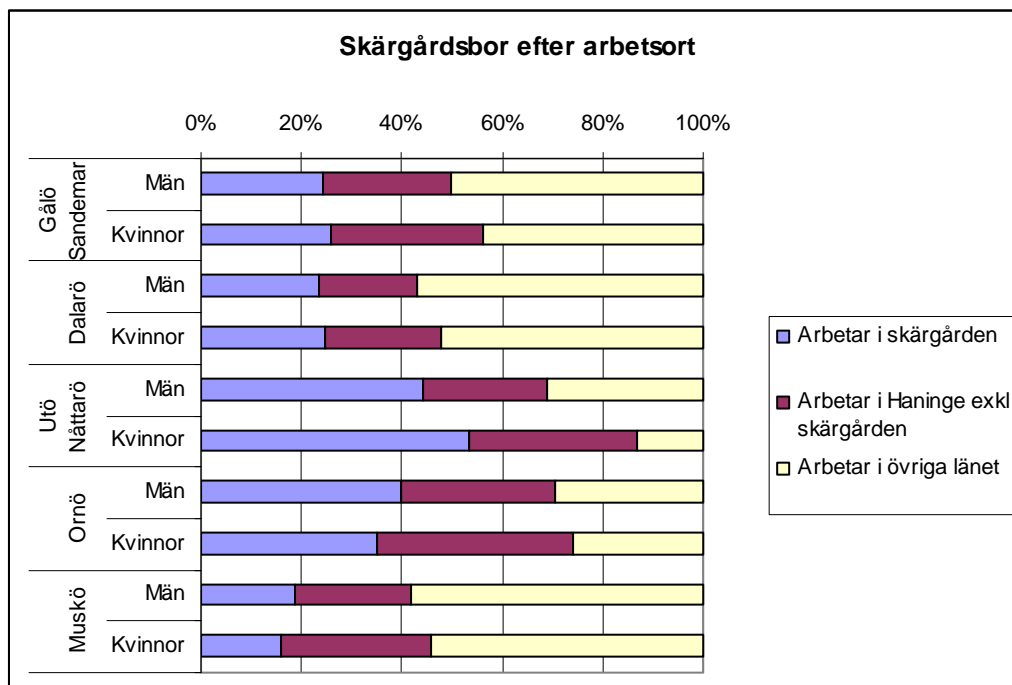
Dalarö 47 %

Utö Nåttarö 125%

Ornö 32 %

Muskö 83 %

Det är alltså bara på Utö som det finns fler arbetstillfällen än förvärvsarbetande befolkning. För tio år sedan hade Muskö en försörjningsgrad på över 400 procent, på grund av den stora inpendlingen till Muskövarvet. För hela Haninge är självförsörjningsgraden 40 procent. Att självförsörjningsgraden är högre i skärgården än i kommunen som helhet är sannolikt en konsekvens av de långa restiderna.

Här ser vi att det är vanligast att arbeta i andra kommuner bland boende på Muskö, Dalarö och Gålö. Från Muskö går en stor del av arbetspendlingen till Nynäshamn, dit biltunneln går. Eftersom Dalarö och Gålö ligger på fastlandet är det relativt lätt att arbetspendla till andra kommuner. Bland dem som bor på Utö är det störst andel som också arbetar i skärgården.

Branchfördelningen för de arbetstillfällen som finns i skärgården är:

	Män	Kvinnor
Tillverkning och utvinning	136	25
Byggverksamhet	69	10
Handel	52	32
Transport	65	14
Hotell och restauranger	62	96
Fastighetsverksamhet	24	6
Företagstjänster	36	26

Civila myndigheter och försvaret	86	17
Utbildning	21	60
Vård och omsorg	13	78
Personliga och kulturella tjänster, m.m.	6	11
Övriga branscher	19	20

BEBYGGELSE

Utö

Utö skola var klar och invigdes 1 oktober 2004 (Haninge kommun 2011, *Utö skola*, 2011)

Gålö

Gålö är ett populärt fritidsområde som ägs och förvaltas av Skärgårdsstiftelsen i Stockholms län. Gålö blev 2006 ett naturreservat med en areal på 1750 hektar (Haninge kommun 2009, *Skärgård och vildmark*, 2009)

KOMMUNIKATIONER

Årsta brygga

Årsta brygga ska byggas om till en bredare brygga, eftersom den i nuläget är för smal för att flera färjor ska kunna angöra samtidigt. Det finns ett förslag i programmet för Årsta havsbad att flytta båttrafiken till Utö från Årsta brygga till Vitså brygga i sydvästra delen av programområdet (Haninge kommun 2005, *Program för Årsta havsbad*, 2005). Om båttrafiken från Årsta brygga skulle läggas om till Vitså brygga skulle trafiktopparna och problemen med framkomlighet längs Årsta havsbadsvägen minska. År 2009 sa försvaret fortfarande nej till att flytta båttrafiken från Årsta brygga till Vitså (Haninge kommun, *Program för Årsta havsbad förslag – trafik och kommunikationer* 2005)

MILJÖ- OCH RISKFAKTORER

I kartan för Miljö och riskfaktorer på sidan 49 så redovisas storleken på avloppen med små och stora röda prickar. Prickarna som är utsatta på kartan ska vara tvärtom, de stora prickarna på kartan ska vara de små prickarna egentligen och tvärtom. Dalarö Skans och Rosenön ska tas bort.

4. FÖRDJUPAD ÖVERSIKTSPLAN FÖR ORNÖ

Inga synpunkter som föranleder förändring i samband med uppdatering av ÖP!

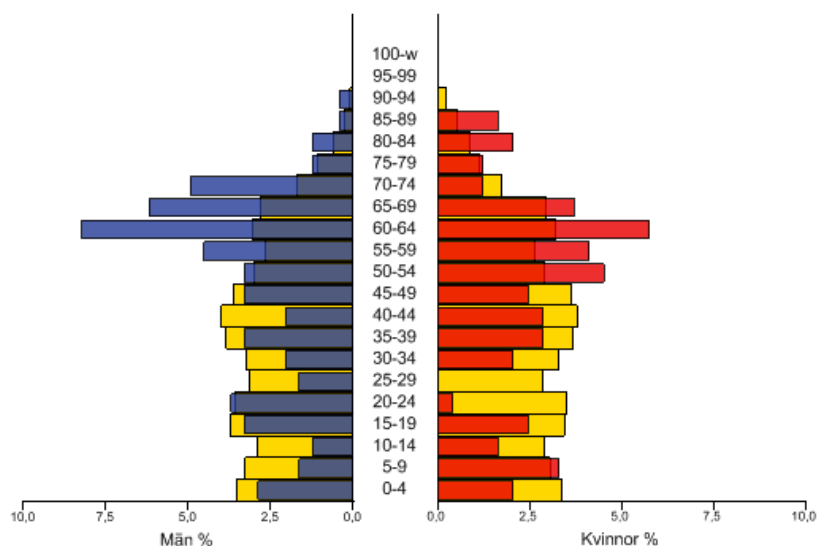
Sedan FÖP Ornö antogs i april 1999 har befolkningssiffrorna förändrats varför texter och diagram i kapitlet ersätts med nedanstående material.

Planeringsförutsättningar Ornö

Antalet boende på Ornö har legat kring 250 personer under de senaste tio åren. Medelåldern är hög, ca 25 procent av befolkningen är över 65, och andelen barn och yngre vuxna är lägre än i kommunen som helhet.

Den bofasta befolkningen är känslig för relativt små förändringar. Inflyttning eller utflyttning av några få familjer med många barn kan drastiskt ändra underlaget för t.ex. skola och barnomsorg.

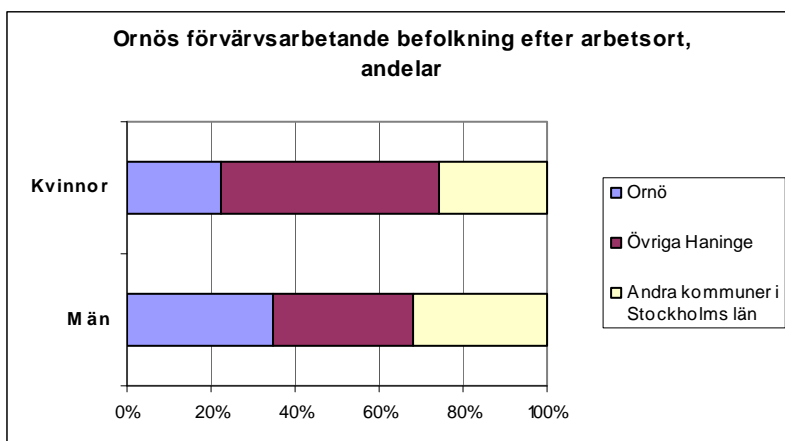
Befolkningspyramid för Ornö 2010 jämfört med hela Haninge

Näringsliv och sysselsättning

Antalet arbetstillfällen inom Ornö församling har sjunkit under senare år, och 2008 fanns 44 arbetstillfällen i församlingen. Idag finns ingen på Ornö som har jordbruk eller fiske som sin huvudsysselsättning, den största branschen bland dem som arbetar i församlingen är handel och kommunikationer, där finns drygt en tredjedel av arbetstillfällena.

	2000	2008
Byggverksamhet		6
Handel, kommunikationer	30	17
Finansiell verksamhet, företags-tjänster	8	6
Utbildning, forskning	6	8
Övrig verksamhet	15	6
Summa	65	44

Bland de förvärvsarbetande män som bor på Ornö arbetar en tredjedel inom församlingen, en tredjedel i andra delar av Haninge och en tredjedel i andra kommuner. Bland kvinnor är det hälften som arbetar i övriga Haninge, men mindre vanligt att arbeta på Ornö eller i andra kommuner.

5. SÄRSKILDA SAKOMRÅDEN

KLIMAT

Smarta Haninge - Klimatstrategi för Haninge kommun (Dnr: KS 124/2009)

(SMARTA = **S**trategier för **M**iljövänligt **A**vfallshanterande, **R**esande, **T**ransporterande och **A**nvändande av energi.)

Bakgrund

Den observerade globala uppvärmningen under 1900-talet är otvetydig. FN:s vetenskapliga panel i klimatfrågan, Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC), slår fast att det finns en tydlig samstämmighet mellan människans utsläpp av växthusgaser och de uppmätta temperaturökningarna under det förra seklet. Enligt IPCC måste vi minska våra utsläpp samtidigt som vi behöver anpassa oss till de förändringar vi vet kommer. I Haninge kommun utgör IPCC:s slutsatser grunden för klimatarbetet.

Den 8:e februari 2010 antog kommunfullmäktige Smarta Haninge - Klimatstrategi för Haninge kommun. Med klimatstrategin utvecklar Haninge kommun sitt strategiska arbete för minskad klimatpåverkan. Arbetet fokuserar på de områden där kommunen har rådighet; energianvändning i kommunens egna verksamheter, information, fysisk planering och trafikplanering.

Smarta Haninge

Visionen för Haninges klimatstrategi är att energianvändningen i Haninge år 2050 kännetecknas av att den är smart och förnybar. Klimatstrategin är formulerad med åtgärdsplaner inom dessa två inriktningar.

Haninge kommuns strategi inom klimatområdet sammanfattas i begreppet Smarta Haninge. Strategin består av ett antal delmål och av en åtgärdsplan. Målen är formulerade på lång sikt, som ett stöd för Haninge kommuns agerande inom samtliga verksamheter och områden.

De övergripande målen för klimatstrategin:

- Utsläpp av växthusgaser (uttryckt som koldioxidekvivalenter) inom Haninge ska fram till 2050 ha minskat med 90 % jämfört med 1990 (vilket motsvarar 88 % minskning jämfört med 2005)
- Utsläppen av växthusgaser ska inom Haninge fram till 2020 ha minskat med 40 % jämfört med 1990 (vilket motsvarar 25 % minskning jämfört med 2005)

Strategier för smart och förnybar energi

- A. Att använda energi på ett effektivt sätt
- B. Att använda mindre energi
- C. Att aktivt samarbeta med andra aktörer på nationell och lokal nivå
- D. Att använda förnybar energi, med fokus på ett fossilbränslefritt transportsystem

Syfte

Haninge kommuns klimatstrategi har till syfte att ta ett samlat grepp om utsläpp från uppvärmning och transporter. Strategin förväntas resultera i ett systematiskt och långsiktigt arbete för minskade utsläpp av växthusgaser. Klimatstrategin avser kommunen dels som geografiskt område och dels som verksamhetsutövare och visar hur Haninge kommun vill ta ansvar för att reducera utsläppen av växthusgaser.

Klimatstrategin utgår från befintlig översiktsplan (Dnr: Planmex 58/2000) och kommer att bidra till utvecklingen av denna. En trafikplan (Dnr: Ksmex 22/2008) har arbetats fram under 2008-2009 och även denna bidrar till utvecklingen av översiktsplanen. Användare av strategin kommer att i första hand bli kommunala aktörer, men även externa aktörer kan komma att använda strategin för att ta del av kommunens ambitioner inom klimatområdet.

Lagkrav

Kommunen har ett antal lagar att förhålla sig till när det gäller energiområdet. Enligt Plan- och bygglagen måste kommunen planlägga så att ändamålsenliga strukturer och god hushållning med energi främjas. Vidare finns i Miljöbalken ett femtontal lagar sammanförda vars övergripande syfte är att främja en långsiktig hållbar utveckling av vår miljö. Slutligen finns Lagen om kommunal energiplanering som säger att kommunerna i sin planering ska främja hushållning med energi samt verka för en säker och tillräcklig energitillförsel. Varje kommun ska ha en aktuell plan för tillförsel, distribution och användning av energi i kommunen. I maj 2010 antogs Klimatstrategin som energiplan för kommunen (Dnr: MN 21/2009).

Strategisk inriktning

Med strategi menar Haninge kommun en rad planerade handlingar som genomförs för att uppnå ett visst mål. Haninge kommuns klimatstrategi har påverkats dels av de mål som finns inom klimatområdet på nationell, regional och lokal nivå, dels av de slutsatser som dragits från inventeringen av utsläpp i kommunen och den scenarieanalys som har tagits fram.

Här följer slutsatser från inventeringen och därefter Haninge kommuns strategi för minskade utsläpp.

I Haninge råder politisk enighet om att målmedvetet arbeta för ett långsiktigt hållbart samhälle. Kommunen har en viktig roll inom klimat- och energiområdet genom sitt ansvar för trafikplanering, energiplanering, fysisk planering, tillsyn, drift av tekniska anläggningar, rådgivning, informa-

tion och utbildning. Samhällsplaneringen är ett av de viktigaste verktygen för att minska energi-användningen och gå över till hållbara transporter, samt för att anpassa samhället till förändrade klimatförutsättningar.

Inventeringen av Haninge kommuns geografiska område visade att transporter står för de överlägset högsta utsläppen. Slutsatsen att dra av detta är att en minskning av transporternas utsläpp borde vara den mest effektiva metoden för att minska utsläppen totalt.

I Haninge är kollektivtrafiken bunden till SL som är leverantör till kollektivtrafiken i hela Stockholmsområde. Dock har kommunen har viss rådighet över kollektivtrafikens tillgänglighet. För att minska utsläppen från transporter bör nybyggnation därför placeras i områden med befintlig eller planerad kollektivtrafik. Kommunen kan också verka för att förändra beteenden hos medborgarna så att fler väljer kollektivtrafiken. Förändrade beteenden kan också handla om att få de som bor i Haninge att välja cykeln framför bilen. För att underlätta för cyklister har kommunen också rådighet över tillgång till cykelbanor. Kommunen kan även verka för att tankställen med drivmedel som ger lägre koldioxidutsläpp, så som biogas, etableras. Även näringslivets sammansättning kan ha betydelse för hur transporterna i kommunen utvecklas.

Den näst största andelen växthusgasutsläpp kommer från uppvärmning av bostäder och lokaler. Utsläppen är starkt kopplade till typ av uppvärmningssystem som den enskilda byggnaden har. Haninge kommun bör därför verka för att uppvärmningssystemen som väljs vid ny- och ombyggnation ska vara resurssnåla, miljövänliga och så långt möjlig baseras på förnyelsebar energi. För att minska importen av marginelel (vilket ofta innebär kolkraftsel från Danmark) bör kommunen verka för att uppvärmningssystem baseras på biobränslen, genom anslutning till fjärrvärmenätet eller installation av en privat pelletspanna.

Dagens prognos pekar på att på att Haninge kommuns befolkning kommer att öka under de kommande åren. Fler personer som värmer upp fler hus och transporterar sig betyder större utsläpp – om inte de åtgärder som Haninge kommun och andra vidtar kan sänka utsläppen per invånare betydligt.

TRAFIK

I den översiktliga trafik- och samhällsplaneringen är det främst två dokument som bör beaktas dessa är Cykelplan (Dnr SBN 31/2009) och Trafikplan (Dnr Ksmex 22/2008).

Båda dokumenten har ett innehåll som förutom det översiktliga planeringsperspektivet även beskriver åtgärder som ligger utanför detta perspektiv. Cykelplanen är antagen vilket inte Trafikplanen ännu är. Ambitionen är att Trafikplanen ska inarbetas i tillämpliga delar i kommande ny Översiktsplan men också att den parallellt med detta förs fram till ett samtida antagande i KF med den nya översiktsplanen. Här nedan beskrivs dessa två dokument.

Trafikplan (Dnr Ksmex 22/2008)

Bakgrund

Kommunledningen gav kommunstyrelseförvaltningen i uppdrag att ta fram en Trafikplan för Haninge under 2008. Trafikplanen färdigställdes under 2009 men har inte förts till antagande.

Syfte

Trafikplanens syfte är att utgöra en sammanhållande strategi för hur trafiken bör utvecklas för att bidra till ett hållbart och attraktivt samhälle. Dessutom vara ett dokument som på ett enhetligt sätt samlar trafikfrågorna under ett paraply och tydliggör dessa i sammanvägningen med andra

intressen i planeringen. Trafikplanen ska också ge förutsättningar för ett bärkraftigt transportsystem med inriktning mot en ekologiskt, ekonomiskt, socialt och kulturellt hållbar samhällsutveckling.

I Trafikplanen finns avsnitt som är antagna i andra sammanhang som *Befintliga mål*, där beskrivs de nationella transportpolitiska målen. Dessa mål har arbetats om och beslutats av riksdagen efter att Trafikplanen blev klar, varför de äldre målen är de som redovisas i nuvarande utgåva av trafikplanen. Det övergripande målet för transportpolitiken är oförändrat medan de tidigare sex delmålen har ersatts av ett funktionsmål och ett hänsynsmål. Syftet med Funktionsmålet är att skapa tillgänglighet, Hänsynsmålet syftar till säkerhet, miljö och hälsa och vad avser miljö anknyts detta mål till de 16 nationella miljökvalitetsmålen som också beslutats av riksdagen. De nya målen påverkar inte Trafikplanens innehåll annat än att de nya målen måste förtydligas när man reviderar planen.

I *Strategidelen* beskrivs övergripande strategier för trafik- och stadsplaneringen i Haninge med prioriteringen av trafikslagen. Vid planering, utformning och drift av trafiksystemet ska trafikslagens behov prioriteras i följande ordning:

1. Gående.
2. Cyklister.
3. Kollektivtrafik.
4. Fordonstrafik.

Denna prioritering finns även redovisad i cykelplanen vilken antagits i kommunfullmäktige, varför den kan antas gälla.

Innan val av åtgärder i vägtransportssystemet genomförs ska en åtgärdsanalys enligt fyrstegsprincipen göras (Vägverkets publikation 2002:72). Principen innebär en prioritering så att åtgärder i steg 1 i första hand prövas, åtgärder i steg 2 i andra hand och så vidare.

Steg 1. Åtgärder som kan påverka transportbehovet och val av transportsätt

Steg 2. Åtgärder som ger effektivare utnyttjande av befintligt vägnät och befintliga fordon.

Steg 3. Vägförbättringsåtgärder och begränsade ombyggnader

Steg 4. Nyinvesteringar i vägnätet eller större ombyggnadsåtgärder.

Delar i Trafikplanen har genomförts eller håller på att genomföras och planen behöver därför revideras innan man antar planen. Förslagsvis vid upprättande av ny ÖP omarbetas Trafikplanen och förs till antagande samtidigt med Översiktsplanen. Under tiden denna process pågår så är det inget som hindrar kommunen att använda Trafikplanen.

Cykelplan (Dnr SBN 31/2009)

Bakgrund

En Cykelplan har tagits fram av Stadsbyggnadsförvaltningen under 2009/2010 och planen antogs i kommunfullmäktige 2010-06-07. Planen sträcker sig över 20 år framåt och tar upp behov av cykelvägar både på kommunala och statliga vägar.

Syfte

Cykelplanens syfte är att skapa ett dokument som ska leda till att kommunen satsar mer på cykeltrafik. Planen ska vara ett underlag vid planering av cykeltrafiken både vid översiktlig och detaljerad planering av nya cykelvägar, likaså planering och genomförande av drift samt underhåll.

Det övergripande målet för cykelplanen är att den ska bidra till att Haninge blir en mer cykelvänlig kommun med ett ökande antal cyklister under alla tider på året. Trafiksäkerheten för cyklister ska förbättras.

En handlingsplan är framtagen för åtgärder inom planens fem första år med en totalbudget på

28,5 milj. kr på det kommunala vägnätet

I cykelplanens åtgärdslista redovisas alla förslag på utbyggnad och kostnader.

Totalt beräknas samtliga åtgärder kosta närmare 260 miljoner kr att genomföra. Detta innefattar åtgärder både på det kommunala och statliga vägnätet. De kommunala satsningarna som uppgår till 130 milj. kr bedöms kunna genomföras inom de kommande 20 åren.

VINDKRAFT

Vindkraft i Haninges Översiktsplan

Den kommunövergripande Översiktsplan 2004 Haninge kommun (Dnr: Planmex 58/2000 antagen i februari 2005), behandlar inte vindkraft. Kustplan(Dnr: 16/2000 antagen i maj 2002), är en gemensam översiktsplan för Haninge och Nynäshamns kommuners kust och skärgård. Det kapitel i kustplanen som behandlar vindkraft är till stora delar inaktuellt och ersätts därför, för Haninge kommuns del, av denna text. I det kommande arbete med ny översiktsplan så kommer sannolikt frågan om vindkraft kan och skall byggas i Haninge att hanteras mer ingående.

Bakgrund

Som ett led i arbetet för en hållbar utveckling har riksdagen beslutat att den svenska energipolitiken ska ställas om från ett energisystem baserat på ändliga resurser till ett energisystem grundat på förnyelsebara energikällor. Vindkraft bedöms kunna, tillsammans med andra förnyelsebara energikällor, skapa en svensk energiförsörjning som är säker, mer ekonomisk samt ekologiskt hållbar.

Regeringen antog i juni 2009 ett nytt planeringsmål för vindkraft i Sverige. Planeringsmålet innebär att det år 2020 ska finnas förutsättningar för att 30 TWh el kan produceras av vindkraft, varav 20 TWh till lands och 10 TWh till havs. Det innebär att förutsättningar ska finnas för att öka antalet vindkraftverk från drygt 1350 (år 2009) till mellan 3000 och 6000 verk, beroende på effekt. Elproduktionen från vindkraft uppgick år 2009 till knappt 1,5 TWh.

Energimyndigheten gjorde år 2008 en översyn av de mark- och vattenområden i Sverige som är angivna som riksintressen för vindbruk. Översynen resulterade i att fler och större områden angavs som riksintresse för vindbruk. Sammanlagt rör det sig om 423 områden i 20 län som tillsammans utgör drygt två procent av Sveriges yta. Det finns dock inga riksintressen för vindbruk inom Haninge kommun.

Motiv till utbyggnad av vindkraft i Haninge

En utbyggnad av vindkraft i Haninge kommun ligger i linje med kommunens mål för hållbar samhällsutveckling som anges i Kommunfullmäktiges Strategi och budget 2011. Hur energin produceras är därmed en viktig fråga för kommunen och planeringsmålet är att bli mindre beroende av fossila bränslen.

Att etablera vindkraft i kommunen ligger även i linje med Klimatstrategin för Haninge kommun”(Dnr: KS 124/2009, antagen februari 2010). Visionen för klimatstrategin är att energianvändningen i Haninge år 2050 kännetecknas av att den är smart och förnybar. Klimatstrategin gäller också som kommunens energiplan (läs mer under kapitlet 5.1 Klimatstrategi).

Genom att etablera vindkraft får kommunen möjlighet att producera miljövänlig och förnyelsebar energi. Vindkraft är generellt sett mycket positiv för miljön då användningen bidrar till att minska de utsläpp som uppstår vid elproduktion från fossila energikällor. Vindbruk bidrar varken till växthuseffekt, försurning, utsläpp av giftiga ämnen eller till övergödning av mark och vatten.

Vindkraftverk som placeras på olämpliga platser kan dock ha stor negativ påverkan på både människor, natur- och kulturvärden och det är därför av största vikt att varje etablering av vindkraft utreds noga.

Planeringsunderlag för vindkraft

Haninge kommun anlät under 2009/2010 en konsult för framtagande av ett planeringsunderlag för vindkraft (Dnr: KS 213/2008). I underlaget så pekades ett 10-tal områden ut, både på fastlandet men också i skärgården, som av konsulten bedömdes vara lämpliga att studera mer ingående. Underlaget skickades ut för samråd och mötte då väldigt stor negativ kritik. Endast två områden båda på fastlandet undgick kritiken. Kommunen har tagit till sig av de inkomna synpunkterna och valt att inte gå vidare med underlaget utan istället konstatera att i de flesta av de utpekade områdena så finns ett stort motstånd mot etablering av vindkraftverk vilket skall tas i beaktande. I det kommande arbetet med ny översiktsplan så kommer frågan om vindkraft att behandlas mer ingående och såväl underlaget som de inkomna synpunkterna utgör ett viktigt underlag.

KRÖS

Bakgrund

Inom projektet med framtagande av Klimatstrategin SMARTA Haninge så har SMHI på uppdrag av Haninge kommun under 2009 tagit fram ett underlag över väderhändelser som påverkar kommunen eller kan komma att göra det i ett framtida klimat. Rapporten (Dnr: 2008/912/203, rapporter 2009-15 version 1.1) innehåller en beskrivning av havsvattenståndet i dagens och framtidens klimat, beräknad förändring av medelflöden och extrema flöden i Vitsån samt nederbördsstatistik för Haninge kommun med omnejd.

Syfte

För att underlätta beslutsfattandet i samband med bland annat framtida bebyggelseplanering har Haninge kommun låtit studera effekten av ett förändrat klimat.

Ambitionen är att med utgångspunkt i SMHI:s rapport rörande framtida klimatets påverkan på havsnivåer och nederbörd studera vilka områden i kommunen som på grund av sitt läge och jordartssammansättning ligger i riskzonen för att drabbas av ras, översvämning och skred. Och att med utgångspunkt i denna analys föreslå åtgärder för att hantera dessa risker! Det vill säga var skall ny bebyggelse planeras, hur skall dagvattenanläggningar dimensioneras och en strategi för befintliga områden/infrastruktur som i framtiden kan vara hotade. Det är denna studie med förslag till åtgärder som har arbetsnamnet KRÖS (Kartläggning av klimatrelaterade risker för Ras, Översvämning och Skred).

Klimatunderlaget för Haninge kommun

De framtida klimatförändringarna i Haninge kommun går inte att beräkna med exakthet, men fram till år 2100 är det sannolikt att havsytans medelnivå stiger och att höga vattenstånd blir vanligare. De högsta vattenstånden skulle i extrema fall kunna bli 1,5 m högre än dagens medelvattennivå. Att beskriva framtida klimatförändringar och vilka effekter de får är ingen exakt vetenskap. Det SMHI har gjort för Haninge kommun är att beskriva dagsläget, samt två olika scenarier för framtidens klimat 2071-2100. Dessa scenarier bygger på de senaste resultaten inom klimatforskningen (2009) .

För Haninge kommun har SMHI tagit fram ett lågt och ett högt scenario fram till år 2100 för havsytans nivåer, nederbörden och flödena i Vitsån. I det högre scenariot tar

man bland annat hänsyn till att vissa klimatförändringar kan accelerera. Det finns till exempel forskningsresultat som pekar på polarisar och glaciärer smälter av allt snabbare. Det kan ha betydelse för planering av strukturer och byggnationer som ska ha lång livslängd.

Havet

År 2100 beräknas medelvattenytan ligga 12 cm lägre än idag för ett lågt scenario (landhöjningen påverkar) och 35 cm högre än idag för ett högt scenario. Tillfälliga så kallade höga vattenstånd blir vanligare förekommande i båda det höga och låga scenariot. Dagens högvatten på 97 cm (61 cm i höjdsystemet RH00) som i snitt uppstår vart 50:e år skulle i det höga scenariot kunna uppstå så ofta som vart annat år, 2100.

I det höga scenariot kan de högsta vattennivåerna i extrema fall bli drygt 1,5 meter högre än dagens medelvattennivå. Risken för att höga vågor i samband med tillfälliga höga vattenstånd kan leda till tillfällig överspolning av områden ännu högre upp än de nivåer som anges har inte analyserats i rapporten.

Vitsån

Mildare och mindre stabila vintrar leder i båda scenarierna till ett jämnare flöde med en mer utspridd snösmältning. Riktigt höga flöden i samband med vårflod blir ovanligare. På grund av osäkerhet och variationer mellan scenarierna bör man dock även fortsättningsvis planera så att bebyggelse och infrastruktur klarar dagens högsta flöden.

Nederbörd

Tidigare beräkningar pekar på att nederbörden i Stockholms län ökar med 15-20% fram till 2100. Även perioder med ihållande regn kan öka, så att den maximala nederbörden under sju dagar kan öka med 10 % till 2100.